

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2010
5. volební období

Z Á P I S

z 11. schůze
podvýboru pro evropské fondy
konané ve čtvrtek 4. února od 8.00 hod.

Přítomni: prezenční listina

Omluveni: prezenční listina

Schůzi zahájil předseda podvýboru pro evropské fondy P. Bratský v 8.05 hod. Přivítal ministra pro místní rozvoj ČR Rostislava Vondrušku a vrchního ředitele sekce NOK a evropských záležitostí Ministerstva pro místní rozvoj ČR Daniela Brauna, konstatoval, že pozvánky byly všem včas rozeslány, návrh pořadu a podklady mají všichni ve svých deskách.

Pořad schůze:

1. Analýza využití strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro řešení důsledků ekonomické krize
2. Sdělení předsedy podvýboru
3. Různé
4. Návrh termínu a pořadu 12. schůze podvýboru

1. Analýza využití strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro řešení důsledků ekonomické krize

Min. R. Vondruška nejprve seznámil přítomné se stavem implementace fondů za rok 2009 tím, že stručně zrekapituloval obsah podkladového materiálu. Uvedl, že analýza obsahuje dvě nosné fáze implementačního procesu. Jednak stav naplňování pravidla N+3, které se vztahuje k roku 2007, tzn. prostředky, které musí být vyčerpány do konce r. 2010. Informoval, že v souvislosti s tímto pravidlem již není problém v žádném z operačních programů vzhledem k tomu, že během letních měsíců loňského roku byly schváleny kontrolní a řídicí mechanismy, které umožňují aktivně čerpat prostředky. Zároveň se na tlak členských zemí jiných než ČR směrem k Evropské komisi toto pravidlo částečně rozvolnilo. Pro ilustraci doplnil, že v době jeho nástupu na Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) byly schváleny projekty pouze ve výši 131 mld. Kč a konečným příjemcům bylo proplaceno 10,3 mld. Kč. Zatímco k 7. lednu 2010 díky přijatým opatřením částky činily v prvním případě 255,3 mld. Kč, což je 94 % nárůst, a v druhém pak 70,3 mld., což je neuvěřitelný 700 % nárůst. Vyzdvihl, že je to zásluha výborné půlroční spolupráce celého týmu řídicích orgánů, v němž jsou zastoupeny různé rezorty a i krajské rady, MMR v něm plní koordinační roli.

V této souvislosti zdůraznil, že o to více je třeba se nyní zaměřit na pravidlo N+3 vztahené k roku 2008, tzn. prostředky, které musí být vyčerpány do konce r. 2011. Proto MMR připravilo akční plán, jenž má předejít případným problémům.

Min. R. Vondruška informoval, že MMR má připraveny projekty z Operačního programu Technická pomoc, díky němuž je podporován jednotný přístup na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce (NSSR) tak, aby podané projekty měly v budoucnu vyšší kvalitu obecně a tím nehrozilo nebezpečí vracení prostředků.

V souvislosti s programovacím obdobím 2004 - 2006 zmínil R. Vondruška právě probíhající proces jednání o eventuálním krácení prostředků z této doby. Evropská komise nabídla ČR, jako ostatním zemím, plošné zkrácení ve výši 5%, aniž by cokoli zkoumala. Zástupci ČR však odmítli s tím, že toto programovací období bylo velmi pečlivě připraveno, a

i když podstoupíme kontrolní proces, tak by konečné zkrácení mělo být nižší než oněch plošných 5%.

Závěrem min. R. Vondruška informoval přítomné, že má úkoly vládou uložené ohledně legislativních a nelegislativních opatření, která jsou zaměřená na čerpání finančních prostředků strukturálních fondů. V této souvislosti jedná s ostatními rezortními ministry a Tripartitou. Ministři, kteří řídí méně úspěšné programy si začínají zvykat na myšlenku, že o ty prostředky částečně přijdou. Peníze budou realokovány tam, kde z jejich investování bude zajištěna větší přidaná hodnota. Jak v poslední době častěji slyšíme – méně školení, ale více investic, které zajistí více pracovních míst do budoucna.

Př. P. Bratský poděkoval ministrovi za úvodní slovo a diskuzi zahájil dotazem, zda se podaří během tří let vyčerpat všechny prostředky z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVPI), ve kterém zatím nejsou alokovány téměř žádné prostředky. Přitom právě projekty VaVPI patří k těm nejpřínosnějším pro budoucí léta.

Min. R. Vondruška sdělil, že OP VaVPI patří k větším výzvám v rámci celého NSRR a jeho rizikovitost přetrvává. Pokud se v letošním roce neudělají zásadní změny, na konci roku 2011 by se musely prostředky vracet. Souhlasil s tím, že je třeba do oblasti VaVPI investovat už proto, aby česká ekonomika byla v budoucnu konkurenceschopná. V současné době však není schválen ani jeden projekt, což považuje za velmi vážné i vzhledem k tomu, že OP VaVPI musí během dvou let vyčerpat dvě roční alokace, a přitom ještě nezačal. Proto bude navrhopvat jeho realokaci do jiných programů s preferencí podobného použití.

Řed. D. Braun doplnil, že roční zpoždění OP VaVPI způsobuje, že vazba mezi programem VaVPI a programy Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) není vlastně naplňována. Nicméně tím, že se alokace pro rok 2007 přesunula do roku 2008, nehrozí aktuálně riziko nevyčerpání prostředků. Ovšem vzhledem k současnému stavu čerpání se nelze jednoznačně domnívat, že se řídicímu orgánu do konce roku 2011 podaří zajistit vyčerpání této spojené alokace. Rovněž informoval, že první čtyři velké projekty jsou již schváleny, i když se zatím neobjevily v systému.

Př. P. Bratský se v této souvislosti otázal, zda na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) existuje expertní skupina, která by mohla být zárukou kvalitního fungování.

Min. R. Vondruška informoval, že se v této věci několikrát sešel s paní ministryní M. Kopicovou a jejím náměstkem J. Vitulou. V rámci schvalovacích procesů pracoval tento tým dle jeho názoru kompetentně, ale vzhledem k tomu, že dosud žádný program neadministroval a nemá dostatečnou kapacitu, bude zřejmě nutné, aby mu s tím pomohla implementační agentura Centrum regionálního rozvoje (CRR).

Posl. P. Krill ze svých zkušeností potvrdil velmi problematické administrování OP VaVPI ze strany MŠMT. Zeptal se, zda by tomu mohla napomoci technologická agentura ČR, jež byla zřízena právě pro transfer výzkumu a vývoje do realizace, to znamená k podnikům. Uvedl, že například programy spadající pod MPO, které se týkají inovací a vývoje, jsou již skoro vyčerpány. Zeptal se na možnost realokace prostředků z MŠMT na MPO, kde si s nimi zjevně umí lépe poradit.

V souvislosti s případným budoucím zrušením MMR, jež avizují některé strany, se dotázal, zda se ví, kdo by převzal roli koordinátora nad těmi 25 operačními programy.

Min. R. Vondruška potvrdil, že ČR je evropskou výjimkou, pokud jde o počet operačních programů a jejich nastavení. Zřizování nových agentur, podagendur je paralelou toho, co se například děje i v ekonomické diplomacii, která je rovněž reprezentována mnoha agenturami a čtyřmi ministerstvy. MMR jako koordinátor s tím má samozřejmě problémy, protože rozhodovací pravomoc má pouze u dvou programů, u všech ostatních funguje jako dozor. Informoval, že MMR disponuje tělesem, jenž se nazývá Centrum regionálního rozvoje a vlastně funguje jako implementační agentura, na kterou bylo přesunuto hodně pravomocí

z Ministerstva vnitra a Ministerstva práce a sociálních věcí. A očekává, že právě VaVPI bude další program, který bude svěřen CRR.

Ohledně případného zrušení MMR sdělil, že se k tomu ze své pozice může těžko vyjadřovat. Zdůraznil, že bude třeba hovořit o agendách spadajících pod MMR a o tom, kdo je převezme, což by samozřejmě měl vědět ten, kdo bude eventuálně ministerstvo rušit.

Posl. F. Sivera požádal o informaci, jaká opatření, včetně legislativních, budou přijata, aby se snížila rizikovost čerpání jednotlivých operačních programů.

Zmínil rovněž problém obcí a neziskových organizací s velmi zdlouhavou administrací, která vede k tomu, že jednotlivé výzvy mají pokaždé jiná kritéria, což způsobuje správcům operačních programů velké problémy. Zeptal se, zda by se nedala zajistit tzv. předvídatelnost výzvy.

Dále pak, zda by nešlo z pozice řídicího orgánu definovat „veřejnou podporu“, jelikož každý operační program ji pojímá rozdílně.

Min. R. Vondruška informoval, že ve spolupráci s Ministerstvem financí připravili legislativní balíček opatření k zajištění hladkého čerpání prostředků z fondů, který půjde do konce února do vlády a poté samozřejmě do PS. Při politické shodě by mohl být projednán ještě do konce volebního období ve zrychleném režimu.

Min. R. Vondruška považuje v současné době za zásadní, že mnohé projekty nedokáží definovat svá rizika, čímž mnohdy přichází o peníze. Banky jsou ochotny půjčovat, ale vyžadují přesné určení míry rizika. Na jedné straně sami manažeři fondů navrhují rozpočet na základě půjček, avšak ve stejné bance se rizikovní manažeři ptají, jaké procento rizika projekt obnáší. Pokud to neumíme definovat, tak si banky riziko určí na úroveň 100 % a peníze nepůjčí. Tomuto by mělo napomoci vyhodnocení OP let 2004 - 2006, riziko ať už třeba 20% nebo 2% je referenční údaj a s tím se už pracovat dá.

Pokud jde o veřejnou podporu, je neuvěřitelné, že na národní úrovni si děláme vlastní problémy. Přehnaně v obavách hypotetizujeme, jak by zareagovala EK. Ve chvíli kdy EK zjistí, že obavy se vyskytují již na národní úrovni a zejména, že by mohlo jít o obavy ohledně veřejné podpory, tak se posuzování kontraproduktivně a zbytečně protahuje. Problém často vznikne už na úrovni agentury. Např. Czechinvest má projekt na informační a rezervační systém pro cestovní ruch, ten musí někde nakoupit nebo jej nechat udělat na míru. CRR jako implementační agentura řekne, že existuje riziko ohledně veřejné podpory. Nechá tak zpracovat 10 stránkovou právní studii a tu předá řídicímu orgánu. Následuje alibistické úřednické váhavé rozhodování s nejednoznačným závěrem. Řešením je zpracovat OP TP tak přesvědčivě, aby pochybnosti nevznikaly na ministerstvu ani jinde.

Posl. F. Sivera vyslovil názor, že OP Podnikání a inovace (OP PI) by si s ohledem na současnou krizi zasloužil další finanční prostředky. Schopnost čerpat tyto prostředky existuje, a proto by bylo potřebné zvážit relokaci finančních zdrojů.

Min. R. Vondruška odkázal na probíhající diskusi k této otázce. Zmínil, že i mnoho Regionálních operačních programů (ROP) je velmi úspěšných a tudíž potřebují další finanční injekce, a to zejména pokud jde o technickou pomoc, jelikož jejich financování je zajištěno jen do konce roku 2011.

Dále potvrdil, že program OP PI je úspěšný, ale existují i další velmi dobré projekty např. v Integrovaném operačním programu (IOP) – části pro kulturní dědictví, kam spadají projekty na záchranu národních památek jako jsou třeba hřebčín v Kladrubech, císařské lázně v Karlových Varech či jezuitská kolej v Kutné Hoře a další. V ROPEch na ně není prostor. Pan ministr Riedlbauch má program, který je k tomu určený a může vypsát novou výzvu, ale nejsou na to vyčleněné prostředky. Takže to je také jedna z možností, kam by se mohly peníze přesunout.

Posl. P. Krill se přimlouval za realokaci finančních prostředků na MPO, které je schopné jich smysluplně a rychle využít. Domnívá se, že to, co v dnešní době může zemi posunout dál, je vytváření podmínek pro produkci další nadhodnoty, kterou vyprodukují jenom firmy.

Př. P. Bratský ocenil možnost prostředky přesunovat podle priorit a schopnosti využít je, tj. tam, kde mají připravené projekty a efektivní administrativu. Tím se zmenší riziko, že by se prostředky nepodařilo plně vyčerpat. Uvítal, že jsme se poučili z těch let, kdy jsme byli schopni čerpat prostředky jen částečně, což byla velká škoda.

Závěrem poděkoval min. R. Vondruškovi i řed. D. Braunovi za účast a vyjádřil naději, že kolegové-poslanci v novém volebním období naváží na dobrou spolupráci s jeho resortem.

2. Sdělení předsedy podvýboru

3. Různé

V rámci těchto bodů nikdo nevystoupil.

Schůze skončila v 8.55 hod.

/zapsala Eva Kubičková/

František Sivera v. r.
ověřovatel podvýboru

Petr Bratský v. r.
předseda podvýboru